

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer F. Rijkaart
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 24 september 2025

betreft Nadere vragen over de omzetting van specifieke uitkeringen (SPUKs) naar fondsuitkeringen

ons kenmerk 178194

Geachte heer Rijkaart,

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 18 maart 2025, waarin u de nadere vragen heeft beantwoord over de omzetting van specifieke uitkeringen (SPUKs) naar fondsuitkeringen.¹ De leden van de fracties van **OPNL, GroenLinks-PvdA, CDA, D66, ChristenUnie, PvdD** en de **SGP** gezamenlijk hebben naar aanleiding van uw reactie een aantal vervolgvragen.

In uw brief van 18 maart 2025 en ook in de brief van 21 mei 2025² wordt duidelijk dat u voornemens bent vast te houden aan de 10%-budgetkorting op de SPUKs. Zoals eerder opgemerkt, is het volgens de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) niet realistisch om te verwachten dat een bezuiniging van 10% behaald kan worden door het verminderen van de administratie en verantwoordingslasten bij gemeenten en provincies. In de praktijk is deze last, zo stelt de ROB, "bij lange na geen 10% van het totale beschikbare budget."³ Kunt u zich vinden in de conclusie van de ROB?

U schrijft in uw brief van 21 mei 2025 dat, wanneer een SPUK behouden blijft, het uitgangspunt is dat: "medeoverheden niet met minder budget dezelfde taken moeten uitvoeren."⁴ Dit zou in lijn zijn met de motie van het lid Wingelaar.⁵ Kunt u verduidelijken of dit een harde voorwaarde is of een uitgangspunt, waarvan, al dan niet gemotiveerd, kan worden afgeweken? Dient er, als harde voorwaarde, overeenstemming te zijn met de medeoverheden over hoe de aanpassing van taken gaat plaatsvinden? En kunt u, indien het geen harde voorwaarde betreft, een toelichting geven hoe dat zich verhoudt tot artikel 105 lid 3 van de Provinciewet en artikel 108 lid 3 van de Gemeentewet?

¹ Kamerstukken I 2024/25, 29362, U.

² Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45.

³ ROB, *Voornemen tot overheveling specifieke uitkeringen*, 30 september 2024, p. 2.

www.raadopenbaarbestuur.nl/documents/advies-voornemen-tot-overheveling-specifieke-uitkeringen

⁴ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45, p. 2.

⁵ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 21.

datum 24 september 2025

ons kenmerk 178194

blad 2

Vervolgens schrijft u in de eerdergenoemde brief dat “bij 29 SPUKs die worden behouden, wordt de korting niet alternatief gedekt, maar ingevuld door lagere prestatie-eisen of afspraken over een meer doelmatige uitvoering.”.⁶ Kunt u aangeven in hoeverre u dit in overleg met de koepels IPO en VNG zult doen?

U schrijft tevens in uw brief van 21 mei jl. dat bij uitgaven uit begrotingsfondsen een bestedingsbeperking geldt, waardoor juridisch gezien een deel van de SPUKs niet kan worden omgezet. U geeft aan dat voor deze gevallen het streven is om zo snel mogelijk de mogelijkheden om de wetgeving aan te passen te onderzoeken, teneinde de SPUKs op termijn over te hevelen.⁷ Kunt u aangeven wanneer u verwacht dit onderzoek afgerond te hebben? Kunt u daarnaast toezeggen de beide Kamers per brief te informeren over de uitkomst van dit onderzoek?

U geeft aan dat u ernaar streeft het wetsvoorstel in 2027 in werking te laten treden.⁸ Dit is tevens het jaar dat een aantal SPUKs mogelijk zullen worden omgezet in een bijzondere fondsuitkering (BFU). Kunt u verduidelijken in hoeverre de beoogde vermindering van de verantwoordingslasten bij overheveling teniet wordt gedaan, of kan worden gedaan, door de mogelijkheid om (verplichte) informatie op te vragen onder de BFU? En kunt u aangeven in hoeverre het risico bestaat dat de BFU geleidelijk een SPUK met een andere naam en een iets andere systematiek wordt?

In uw brief stelt u dat: “een uitgangspunt hierbij is dat sturing via de financiële weg niet simpelweg hoort te worden vervangen door sturing via andere routes”.⁹ U schrijft: “Het is bijvoorbeeld denkbaar dat het Rijk sturing zou kunnen behouden door de specifieke uitkering wel om te zetten naar een fondsuitkering, maar vervolgens gedetailleerde taken voorschrijft in materiewetten.”.¹⁰ Hoewel de minister aangeeft dat in algemene zin terughoudend moet worden omgegaan met het wettelijk vastleggen van verplichtingen richting medeoverheden, is niet uitgesloten dat dit instrument toch (steeds vaker) zal worden ingezet. Dit kan de balans tussen beleidsvrijheid, verantwoordingslasten en financiële middelen van decentrale besturen opnieuw verstoren. Kunt u inmiddels al iets meer zeggen over dit risico?

Uw antwoordbrief van 18 maart 2025 bevat de volgende passage: “De fondsbeheerders toetsen hierbij of er ontoelaatbare afspraken zijn gemaakt, die op gespannen voet staan met de vrije besteedbaarheid van een decentralisatie-uitkering. Mocht er sprake zijn van ontoelaatbare afspraken of andersoortige bestedingsbeperkingen, dan zullen de fondsbeheerders niet akkoord gaan met een storting in het gemeente- of provinciefonds.”.¹¹ De ROB stelt echter het volgende: “ten onrechte wordt soms gedacht dat als het budget vrij besteedbaar is, de sturingsmogelijkheden voor provincies en gemeenten ook automatisch geborgd zijn. Noodzakelijke randvoorwaarde is echter dat gemeenten en provincies zelf voldoende mogelijkheden hebben om de financiële risico’s te kunnen

⁶ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45, p. 6.

⁷ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45, p. 3.

⁸ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45, p. 4.

⁹ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45, p. 4.

¹⁰ Kamerstukken II 2024/25, 36600 B en 36600 C, nr. 45, p. 4-5.

¹¹ Kamerstukken I 2024/25, 29362, U, p. 7.

datum 24 september 2025

ons kenmerk 178194

blad 3

beheersen; dat moet dan ook worden geregeld.”.¹² Toetsen de fondsbeheerders bij de overheveling van specifieke uitkeringen of gemeenten en provincies daadwerkelijk voldoende mogelijkheden hebben om de financiële risico’s te beheersen?

De leden van de commissie voor Binnenlandse Zaken zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

¹² ROB, *Voornemen tot overheveling specifieke uitkeringen*, 30 september 2024, p. 3.